

INTRODUCCIÓ AL LLENGUATGE JURÍDIC

La llengua és una realitat viva, perquè es fa servir en tota mena de situacions i això fa que es desenvolupi i evolucioni, i és també una realitat complexa, ja que, segons els usuaris i la situació en què es trobin, en podem identificar diverses varietats.

La varietat de la llengua depèn de molts factors, però els més importants són l'usuari i el context o la situació en què es produeix la comunicació. Aquests factors permeten establir dos grups diferents de varietats.

D'una banda, les **dialectals**, que depenen de les característiques pròpies de cada parlant o usuari, les quals es reflecteixen en el tipus de llenguatge que utilitza.

D'altra banda, les **funcionals** o **registres**, que depenen dels usos que els parlants fem de la llengua en cada situació comunicativa concreta. Així, cada llengua té diversos nivells de formalitat, que van des del més col·loquial al més formal. Aquests nivells de formalitat no són tancats i netament diferenciats els uns dels altres, ja que les fronteres no són mai precises del tot.

Els elements bàsics que condicionen el nivell de formalitat o el registre que hem d'utilitzar en cada moment són:

- El contingut o la matèria de l'acte comunicatiu.
- El canal de transmissió de l'acte comunicatiu (oral o escrit).
- La intenció de l'acte comunicatiu.
- El nivell de relació personal entre l'emissor i el receptor.

Paral·lelament a aquestes variacions, la **varietat estàndard** és la forma lingüística que és acceptada com a model per una comunitat de parlants. Aquesta varietat és el resultat

d'un procés d'elaboració històric que té per objectiu l'establiment d'un codi lingüístic que, superant totes les diversitats amb relació a les varietats des de la perspectiva dels usuaris i situant-se en un nivell de formalitat neutre amb relació als registres, sigui el mitjà de comunicació idoni entre tots els parlants d'una llengua i en permeti l'ús en tots els espais formals de comunicació possibles: l'Administració, els mitjans de comunicació, l'ensenyament, les ciències, etc.

Els llenguatges d'especialitat o tecnolectes

Un llenguatge d'especialitat és un llenguatge propi d'una àrea de coneixement concreta i se situa dins de les varietats funcionals. És l'instrument que permet la comunicació precisa entre els especialistes d'una determinada àrea de coneixement o professió.

Aquests tipus de llenguatges es basen en la varietat estàndard de la llengua, però a causa del context en què es produeixen (temàtica especialitzada, comunicació entre especialistes, complexitat de les idees que han d'expressar, etc.) presenten una gran quantitat de recursos propis que els n'allunyen.

Les dues característiques generals bàsiques dels llenguatges d'especialitat són la formalitat i la funcionalitat.

- Per **formalitat** hem d'entendre el fet que aquests llenguatges es produeixen al marge de la comunicació informal. Així, se situen en un nivell de neutralitat afectiva i d'impersonalitat.
- Per **funcionalitat** hem d'entendre el fet que l'objectiu principal dels llenguatges d'especialitat és la comunicació precisa de les idees entre els especialistes o entre aquests i els ciutadans. Per tant, en aquests llenguatges, l'eficàcia s'imposa a l'estètica.

Aquestes característiques generals es tradueixen en:

- Uns determinats criteris de redacció que afecten, sobretot, el nivell sintàctic de la llengua.
- Uns determinats criteris de redacció que afecten l'estructuració dels textos.
- Una terminologia i una fraseologia pròpies.

■ El llenguatge jurídic

El llenguatge jurídic és la llengua d'especialitat que constitueix el mitjà de comunicació entre els professionals del món del dret –jutges, lletrats de l'Administració de justícia, personal de l'oficina judicial, fiscals, advocats, procuradors, teòrics i doctrinaris del dret, legisladors, etc.– i entre aquests i els ciutadans sobre els quals s'aplica el dret.

A més de les característiques generals dels llenguatges d'especialitat que acabem de comentar, en l'elaboració del **llenguatge jurídic català** cal tenir en compte **dos aspectes que incideixen** directament en la fixació dels criteris de redacció:

- La **identitat**, és a dir, el fet de recuperar la tradició que hi ha en la nostra llengua en l'àmbit jurídic, que és molt rica.
- La **modernitat**, és a dir, la implicació en la tendència que hi ha internacionalment a modernitzar el llenguatge jurídic.

L'equilibri entre tradició i modernitat, juntament amb els aspectes propis dels llenguatges d'especialitat esmentats abans (formalitat i funcionalitat), són el punt de partida que configuren els criteris de redacció que tractarem al llarg del curs.

■ La influència del llenguatge jurídic castellà

El fet que molts juristes que exerceixen a Catalunya hagin hagut de desenvolupar la seva feina en castellà durant dècades, fa que la reincorporació del català a l'àmbit jurídic s'hagi de fer parant una atenció especial a evitar que es produeixi una influència excessiva del castellà. Aquesta circumstància impediria incorporar els trets procedents de la tradició pròpia del català i en resultaria un estil de difícil comprensió per als ciutadans aliens a les professions jurídiques, atès que, tot i les mesures que s'han pres per modernitzar el llenguatge jurídic castellà, ara per ara encara manté un estil allunyat del criteri de funcionalitat propi dels llenguatges d'especialitat.

Per aquest mateix motiu, l'establiment d'un llenguatge jurídic català modern topa amb l'inconvenient que sovint els documents jurídics en català parteixen dels models castellans. Així, el llenguatge que s'hi empra pateix els mateixos defectes del llenguatge jurídic castellà real.

Per fer-vos-en una idea més clara, llegiu el paràgraf que teniu a continuació. Si esteu acostumats al llenguatge judicial, segurament el trobareu ben normal.

PUBLICACIÓN. Leída y publicada que ha sido la anterior Sentencia por el magistrado que la suscribe, hallándose celebrando audiencia pública en el mismo día de su fecha; doy fe.

Ara compareu-lo amb aquest altre.

Presentat i comentat que ha estat el premiat guió pel novel·lista que l'ha escrit, trobant-se efectuant roda de premsa el mateix dia de la data; me n'han informat.

Què en penseu?

Tot seguit trobareu el primer paràgraf que acabeu de llegir redactat d'acord amb els criteris de redacció propis del llenguatge jurídic català.

PUBLICACIÓ. Avui el magistrat jutge ha llegit i publicat la Sentència anterior en audiència pública. En dono fe.

I ara, què us sembla? No trobeu que el text és molt més clar i entenedor?

Cal treballar perquè el llenguatge jurídic català es construeixi sobre la base dels criteris de **claredat**, **concisió** i **precisió** i les tendències de modernitat actuals dels llenguatges jurídics de més gran difusió internacional.